

אמונה וביטחון לאור פרשת המרגלים (פרשת שלח)

מטרות השיעור:

- הבנת חשיבות האמונה והביטחון בה' כבסיס לחיים שלווים ומלאי שמחה.
- לימוד מפרשת המרגלים על הסכנות שבהיעדר אמונה וביטחון, והלקחים הנלמדים מכך לדורות.
- חיבור הרעיונות של אמונה וביטחון לחיי היומיום של התלמידים.

מאמר:

בפרשת שלח מלמדת אותנו התורה לימוד גדול ונפלא ביותר. כמה צריך ללמוד מההיסטוריה הגדולה שלנו, עד כמה הקדוש ברוך הוא שומר עמו ישראל לעד, ואוהב עמו ישראל. ומכוח זה להיות סמוכים ובטוחים, שלווים תמיד, שאנחנו נמצאים בידיים טובות.

יש רק כוח אחד שהוא בעל הכוחות כולם. עילת העילות וסיבת הסיבות. מלא כל עלמין, סובב כל עלמין. הקדוש ברוך הוא, יתברך שמו. אין עוד מלבדו.

כשחזרו המרגלים ממסעם והורידו את המורל בעם, הגיב העם בבכי. בתגובה להתנהגות העם אומר ה' למשה: "ויאמר ה' אל משה עד אנה ינאצוני העם הזה, ועד אנה לא יאמינו בי בכל האותות אשר עשיתי בקרבם" (במדבר י"ד, י"א).

חז"ל אומרים שהקדוש ברוך הוא אמר: "אתם בכיתם בכייה של חינוך, אני אקבע לכם בכייה לדורות" (תענית כ"ט, א'). לכאורה מדוע זה חינוך? 10 מתוך 12 מרגלים אומרים שאין סיכוי? משה רבינו אומר בפרשת דברים: "ואמר אליכם לא תערצון ולא תיראון מהם. ה' אלוהיכם ההולך לפניכם הוא ילחם לכם, ככל אשר עשה אתכם במצרים לעיניכם, ובמדבר אשר ראית, אשר נשאלך ה' אלוהיך כאשר ישא איש את בנו בכל הדרך אשר הלכתם, עד בואכם עד המקום הזה" (דברים א', כ"ט – ל"א).

הקדוש ברוך הוא איתנו. וזאת אנו למדים ממה שהיה לנו בעבר. מכח זה מצופה מאיתנו שנהיה שלווים לגמרי. ונהיה בטוחים, שהכל בסדר. כל אדם מישראל צריך לדעת שהוא מושגח על ידי הקדוש ברוך הוא בהשגחה פרטית..

האמונה החיה מלמדת אותנו שהקדוש ברוך הוא מנהיג את העולם בהשגחה פרטית. כל אדם ואדם מישראל זוכה לטיפול אישי ומיוחד מאת בורא העולם. אין מקרה, אין צירוף נסיבות - יש רק השגחה עליונה המכוונת כל דבר למקומו הנכון.

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
חינוך חרדי

"זכור ימות עולם" - זכרון הנסים והנפלאות שעשה הקדוש ברוך הוא עם אבותינו אינו רק ענין היסטורי, אלא יסוד מחזק את האמונה. כשם שהציל אותנו ממצרים, כשם שהעבירנו את ים סוף, כשם שהביא לחמנו מן השמים במדבר - כך הוא ממשיך לגאלנו ולהצילנו בכל דור ודור. הבטחון אינו רק מושג תיאורטי, אלא זהו דרך חיים. זהו הביטחון שהכל מן השמים, והכל לטובה, זהו הבטחון שמביא לשלווה פנימית ולמנוחת הנפש.

בדורנו, כמו בכל דור, יש אתגרים לאמונה. העולם מציג קשיים ומבחנים. כאן באה פרשת המרגלים ללמד אותנו: לא להסתכל על הקשיים, לא להתמקד ב"ענקים" שבארץ. כל דור וקשייו, וכל דור ונסיונותיו. בכל דור ודור עומד הקדוש ברוך הוא לימינו. האמונה החיה מחזקת כל אחד לעמוד במבחנים ולהתגבר על הקשיים.

דוד המלך היה המלך של הבטחון. בכל המזמורים שלו הוא חוזר על אותו עיקרון: "בטח בה' ועשה טוב" (תהלים ל"ג). כשברח מפני שאול, כשנרדף, כשהיו לו בעיות - תמיד חזר לבטחון בה'.

פרשת המרגלים מלמדת לימוד נצחי: האמונה והבטחון בקדוש ברוך הוא, אינם מותרות, אלא צורך בסיסי לחיים. מי שחי באמונה, חי בשלווה, בביטחון, ובשמחה. כי הוא יודע שהוא אינו לבד, ויש מי שאוהב אותו ושומר עליו תמיד.

הצעה למהלך השיעור:

פתיחה

- **הצגת הנושא:** היום נדבר על שני מושגים שהם אולי מהחשובים ביותר בחיינו, ובפרט ביהדות: אמונה וביטחון. ננסה להבין מה עומד מאחורי המילים הללו וכיצד הם משפיעים על חיינו.
- **שאלה לדיון קצר:** מה עולה לכם בראש כשאתם שומעים את המילים 'אמונה' ו'ביטחון'? איפה אתם פוגשים אותם בחיי היומיום?
- **קישור לפרשה:** נצלול לנושא דרך פרשת השבוע, פרשת שלח, ובמיוחד דרך סיפור המרגלים.

גוף השיעור:

1. סיפור המרגלים:

- **הצגת הרקע:** נזכיר בקצרה את סיפור המרגלים: משה שולח 12 נשיאים לתור את הארץ.
- **תוצאות שליחות המרגלים:** "10 מתוך 12 המרגלים חזרו עם דיווח שלילי ומורל ירוד, וגרמו לעם לבכות."

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
חינוך חרדי

- **תגובת ה' והבכיה לדורות:** "ה' מגיב לכך בטענה על חוסר אמונה – 'עד אנה ינאצוני העם הזה, ועד אנה לא יאמינו בי בכל האותות אשר עשיתי בקרבו'.
- חז"ל אומרים שהבכיה הזו של חינום הפכה לבכיה לדורות."
- **שאלה לדיון:** "לכאורה, המרגלים ראו ענקים וערים בצורות – למה זו 'בכיה של חינום'? מה הם פספסו?"

2. יסודות האמונה והביטחון – מה נדרש מאיתנו?

- **זיכרון העבר כמקור לביטחון:** התורה מלמדת אותנו ללמוד מההיסטוריה שלנו – הניסים והנפלאות שה' עשה איתנו במצרים, בים סוף ובמדבר. זיכרון זה אינו רק עניין היסטורי, אלא יסוד שמחזק את האמונה.
- **השגחה פרטית:** "מכוח הזיכרון הזה, אנו מצופים להיות שלווים ובטוחים שאנחנו בידיים טובות, כי ה' שומר ואוהב את עמו ישראל לעד.
- כל אדם מישראל צריך לדעת שהוא מושגח על ידי הקדוש ברוך הוא בהשגחה פרטית. אין מקרה ואין צירוף נסיבות – יש רק השגחה עליונה המכוונת כל דבר למקומו הנכון. כל אדם מישראל זוכה לטיפול אישי ומיוחד מאת בורא העולם.
- **התמודדות עם קשיים:** פרשת המרגלים באה ללמד אותנו לא להסתכל על הקשיים ועל ה'ענקים' שבארץ. בכל דור ודור יש אתגרים ומבחנים, אך בכל דור ה' עומד לימינו.
- **דוד המלך כדוגמה:** "דוד המלך היה מלך הביטחון, וגם בקשייו תמיד שב לביטחון בה'."

3. ביטחון כדרך חיים:

- **הבחנה בין אמונה לביטחון:** "אמונה היא ידיעה וקבלה של מציאות ה', וביטחון הוא ההישענות עליו והאמון בו בכל מצב." (ניתן להרחיב ולהסביר לפי שיקול דעת המורה)
- **הביטחון מביא לשלווה:** "הביטחון אינו רק מושג תיאורטי, אלא דרך חיים. זהו הביטחון שהכול מן השמיים והכל לטובה, והוא שמביא לשלווה פנימית ולמנוחת הנפש."
- **סיכום המאמר:** "האמונה והביטחון בה' אינם מותרות, אלא צורך בסיסי לחיים. מי שחי באמונה, חי בשלווה, בביטחון ובשמחה, כי הוא יודע שהוא אינו לבד, ויש מי שאוהב אותו ושומר עליו תמיד."

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
חינוך חרדי

סיכום ויישום:

- **סיכום עיקרי הדברים:** נחזור על הנקודות המרכזיות: חשיבות האמונה והביטחון, הלקח מפרשת המרגלים, והשגחה פרטית.
- **דיון פתוח/משימה קצרה (לבחירה):**
 - "כיצד אתם יכולים ליישם את עקרונות האמונה והביטחון בחייכם האישיים? תנו דוגמאות."
 - "חשבו על מצב מאתגר שבו אתם נמצאים או הייתם, ונסו לחשוב כיצד גישה של אמונה וביטחון הייתה יכולה לסייע לכם."
 - "מה ההבדל בין ביטחון לבין 'ראש קטן' או חוסר אחריות?" (לחדד שהביטחון בא לאחר ההשתדלות).
- **מסר לחיים:** "במציאות המורכבת בה אנו חיים, ובפרט בדורנו שיש בו אתגרים רבים, האמונה החיה והביטחון בה' הם העוגן המרכזי שמחזק אותנו לעמוד במבחנים ולהתגבר על הקשיים, ולחיות חיים של שלווה ושמחה."